

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Здобувач: Білецький Ігор Васильович
Тема дисертаційної роботи: **Моделі та методи управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів**
Дисертація на здобуття наукового ступеня **кандидата технічних наук**
Спеціальність: **05.13.22 – Управління проектами і програмами**
Офіційний опонент: доктор техн. наук, доцент **Зачко Олег Богданович**

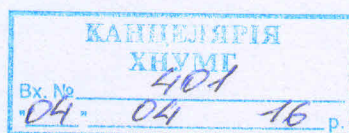
В дисертаційній роботі Білецького Ігоря Васильовича розглядається розв'язання актуальної науково-прикладної задачі розробки моделей і методів планування вартості будівельно-енергетичних проектів з урахуванням часової вартісної змінності окремих ресурсів, обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації.

На експертизу представлена дисертаційна робота (146 стор.), автореферат (20 стор.) і опубліковані за темою дисертації 12 робіт, з яких 2 статті – у міжнародних виданнях, 6 статей – у фахових виданнях України, що включено до наукометричних баз даних, 4 – матеріали в збірниках праць науково-технічних конференцій.

Актуальність теми дисертації і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В сучасній науці та світовій практиці проект розглядається як стратегічний ресурс розвитку будь-якої галузі життєдіяльності. Існуючі підходи до управління проектами сприяють результативності проектної діяльності при інформаційній достатності і відносної передбачуваності подій. Але процеси планування будівельно-енергетичних проектів здійснюються під постійним впливом збоку оточення, і ці впливи носять динамічний, непрогнозований характер. Особливо вказані обставини ускладнюють планування такого параметру будівельно-енергетичного проекту, як вартість. Це зумовлено тим, що вартість є основним критерієм для тендерної процедури закупівлі, і потребує планування ще на етапі ініціації. Однак базові положення управління вартістю в сучасних методологіях проектного менеджменту не враховують такі особливості проектів побудови енергетичних об'єктів, як: структурна та змістовна складність, міжгалузевість, велику ресурсоемність та довготривалість, в результаті чого на сьогодні не можливо сформулювати реалістичний кошторис таких проектів.

Також необхідно враховувати, що фінансові можливості українських енергетичних підприємств і країни в цілому є вкрай обмеженими.

Таким чином, можна зробити висновок, що для успішної реалізації стратегій підвищення енергоефективності та енергобезпеки галузі в сучасних економічних умовах необхідне подальше вдосконалення теоретичних та методичних основ управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів з врахуванням умов, що їх супроводжують.

З даної точки зору, тема дисертаційної роботи Білецького І.В., вирішує актуальні питання управління процесами вартісного планування будівельно-енергетичних проектів у всіх аспектах, узагальнюючи умови здійснення такого роду проектної діяльності на основі запропонованих теоретичних і концептуальних положень, методичного забезпечення обґрунтування управлінських рішень, тому тема дисертаційної роботи є актуальною. Для розв'язання науково-прикладного завдання та досягнення мети створення моделей і методів управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів з урахуванням часової вартісної змінності окремих ресурсів, обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації для підвищення ефективності цих проектів автором поставлено і вирішено комплекс складних взаємозв'язаних завдань, реалізація яких дозволила отримати результати, що мають наукову новизну та практичну значущість.

Результати проведеного Білецьким І.В. дослідження обґрунтовані, доведені до практичного впровадження в діяльність підприємств різної галузевої належності, що дає підставу зробити висновок про наявність предмету публічного захисту основних положень дисертації.

В основу дисертаційної роботи покладені методологічні положення, методичні і практичні розробки, які є частиною науково-дослідних робіт за держбюджетною темою «Проектний підхід до формування стратегії сталого розвитку територій» (ДР № 0112U001032), в якій автором були виконані роботи з аналізу методів визначення вартості будівельних проектів в енергетичній галузі, розроблено модель інвестиційного циклу будівельно-енергетичного проекту.

Оскільки дисертаційне дослідження здобувача Білецького І.В., присвячено саме вирішенню окресленого кола питань, його актуальність не викликає сумніву.

Структура та обсяг дисертації

Робота виконана у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова. Дисертація складається зі змісту, вступу, чотирьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел із 134 найменувань та 4 додатків. Повний обсяг дисертаційної роботи становить 146 сторінок, у тому числі 107 сторінок основного тексту. Перший розділ – 29 сторінок, становить 27 % основного тексту дисертації, що в незначній мірі перевищує вимоги до обсягу літературного огляду дисертаційних робіт.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Результати дисертаційної роботи, наукові положення і висновки досить повно і коректно обґрунтовані з застосуванням сучасних загальнонаукових принципів та фундаментальних положень методології управління проектами. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Білецького І.В. базуються на узагальненні теоретичних, методологічних та концептуальних підходів до вивчення проблеми розроблення моделей і методів управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів з урахуванням часової вартісної змінності окремих ресурсів, обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації.

Основні положення дисертації характеризуються певною науковою новизною. Автор опрацював значний обсяг фундаментальних та прикладних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-правових актів України, матеріалів науково-практичних конференцій з проблем управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів та організації їх реалізації з метою підвищення рівнів енергоефективності й енергобезпеки галузі.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням сучасних методів дослідження, таких як: методу аналізу (при формуванні предмета дослідження); методу порівняльного і морфологічного аналізу (для визначення методичних підходів до планування вартості БЕП); прогноуючого та адаптивного підходів (при побудові моделі життєвого циклу БЕП); матричного методу (для ідентифікації зацікавлених сторін проекту за стадіями життєвого циклу БЕП); методу синтезу (при побудові моделі збору вимог з використанням різних технік); методу агрегування (для формування змістовної, часової моделей БЕП та графіка його фінансування); методів математичного моделювання і теорію часової вартості коштів (при розробці методу планування вартості БЕП).

Використання сучасних методів дослідження дозволило автору зробити особистий внесок у розвиток методичних основ та науково-методичного забезпечення управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів на основі ресурсного підходу та теорії часової вартості коштів, довести рекомендації та пропозиції, обґрунтовані в дисертації, до рівня можливості їх практичного використання на підприємствах різної галузевої належності і в навчальному процесі.

Поставивши за мету дослідження підвищення ефективності проектів створення енергетичних об'єктів дисертантом було вирішено сукупність теоретичних і практичних завдань, сутність яких полягає у такому: встановити особливості управління будівельно-енергетичними проектами, розробити їх класифікацію та побудувати моделі життєвого і інвестиційного циклів для вибору підходу до планування їх вартості; розробити метод ідентифікації, аналізу стейкхолдерів будівельно-енергетичного проекту для покращення якості отримання їх вимог з метою підвищення ефективності процесів планування проекту; сформувати змістовну і часову моделі

будівельно-енергетичного проекту на основі агрегування для визначення технологічно встановленого часу реалізації проекту і формування вихідної інформації для планування вартості в умовах великого розмаїття функціональних елементів; розробити метод планування вартості будівельно-енергетичних проектів для отримання більш реалістичного кошторису завдяки урахуванню змінності вартості деяких ресурсів у часі в умовах обмеженості інвестиційних коштів; розробити метод побудови плану фінансування БЕП на базі схеми фінансування з повною передплатою періоду для забезпечення дотримання очікуваного терміну реалізації проекту; удосконалити метод, що використовується на передінвестиційній стадії будівельно-енергетичного проекту в рамках системи моніторингу, для визначення ефективності процесу планування його вартості; провести апробацію результатів наукових досліджень в реальних економічних умовах і в навчальному процесі.

Таким чином, структура дисертаційної роботи логічна і завершена. Зміст дисертаційної роботи, який відповідає названій теми, підтверджує завершеність дослідження. Через усі розділи простежується дослідження завдання розроблення моделей і методів управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проектів з урахуванням часової вартісної змінності окремих ресурсів, обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації.

Наукова новизна результатів дослідження

Наукова значимість дисертаційної роботи Білецького І.В. відображає поглиблений стан розвитку сучасної методології управління проектами в частині управління вартістю проектів.

Викладені в дисертаційній роботі положення відповідають паспорту спеціальності 05.13.22 – управління проектами і програмами.

До положень дисертації, які містять наукову новизну, належать такі:

1. На основі встановлення особливостей управління будівельно-енергетичними проектами, розробленої класифікації та побудованих концептуальних моделей життєвого і інвестиційного циклів обґрунтовано, що при плануванні вартості БЕП в умовах наявності обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації, доцільно використовувати ресурсний підхід і теорію часової вартості коштів для зниження наявної високої ентропії в вартісному аспекті та формування більш реалістичного кошторису (стор. 10-35, 39-54).

2. Наведено категоризацію зацікавлених сторін проекту та запропоновано метод їх ідентифікації, який на відміну від існуючих дозволяє сформулювати повний перелік стейкхолдерів за стадіями життєвого циклу проекту матричним методом, визначити їх вагомість, підвищити ефективність збору вимог завдяки використанню різних технік, для отримання якісної вхідної інформації для процесів планування вартості проектів (стор. 54-66).

3. На базі моделі взаємозалежності елементів будівельного-

Пропозиції автора мають прикладний характер і знайдуть застосування в управлінні суб'єктів реального сектору економіки.

Представлені в дисертації методичні результати відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювання пропозицій щодо практичного використання, науковою новизною.

Розроблені автором рекомендації та пропозиції мають високий ступінь і можуть бути застосовані для впровадження відповідних моделей і методів планування вартості будівельно-енергетичних проектів, що підтверджується наведеними у роботі розрахунками та актами впровадження. Так, наукові результати дисертації знайшли практичне використання у діяльності АК «Харківобленерго» (акт впровадження № 15/121 від 15.09.2014 р.); ПАТ «Південспецбуд» (акт впровадження № 61 від 02.06.2015 р.).

Висновки, методичні підходи, а також відповідні елементи наукової новизни аргументовано знайшли відображення у 8 роботах, серед яких 2 статті опубліковані у міжнародних виданнях, 6 статей – у спеціалізованих виданнях. Основні положення дисертації були апробовані на 4 науково-практичних конференціях. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Позитивні результати, отримані від розроблених моделей, підтверджені актами впровадженнь результатів роботи остаточно вказують на достовірність теоретичних положень дисертації.

Практичне значення результатів дослідження

Серед основних положень дисертації практичне значення мають: методичні підходи до: методика ідентифікації, аналізу стейкхолдерів будівельно-енергетичних проектів, що дає можливість підвищити ефективність процесів планування цих проектів та знизити високу ентропію в вартісному аспекті; методика планування вартості будівельно-енергетичних проектів, застосування якої дозволяє отримати більш реалістичний кошторис проекту завдяки урахуванню змінності вартості окремих ресурсів у часі в умовах обмеженості інвестиційних коштів.

Результати досліджень мають гармонійне поєднання теоретичних і експериментальних даних, апробовані в публікаціях автора, у доповідях на науково-практичних та науково-методичних конференціях. Виходячи з вищезазначеного, очевидним є те, що наукові положення в достатній мірі обґрунтовані, а висновки, рекомендації та практична реалізація, які зроблені на основі наукових положень, достовірні, мають логічну основу і обґрунтування.

Дискусійні положення до дисертації

Визначаючи достатній рівень проведеного дослідження, внутрішню логічність та обґрунтованість зроблених висновків, слід зауважити, що ряд висновків і стверджень роботи носять дискусійний характер і є підґрунтям дискусії під час захисту дисертації.

1. Інформаційний огляд першого розділу дисертаційної роботи свідчить, що наведений матеріал має більше характер не літературного огляду, а теоретичного розділу. З формальної точки зору це підтверджує і назва першого розділу.

2. В меті дисертації задекларовано підвищення ефективності проектів створення енергетичних об'єктів, проте в висновках не наведені якісні чи кількісні показники, які б доводили досягнення автором мети роботи. Також мета роботи не в достатній мірі корелюється з темою дослідження.

3. Літературний огляд в дисертації перенасичений навчальними посібниками [3, 4, 7, 11] та джерелами за досить пізні роки (1969 р. – джерело [1] та 1966 р. – джерело [82]), які не дають якісного обґрунтування актуальності дослідження. Також вибірковий аналіз показав, що не на всі пункти з списку використаних джерел здійснено посилання. Наприклад, п. 85 списку використаних джерел.

4. З тексту дисертації не зрозуміло, на основі якої методології управління проектами автор побудував дослідження. Зокрема, по тексту дисертації, (с. 46-47, рис. 2.1 та рис. 2.2) наведені фази життєвого циклу, в яких відсутня фаза чи процес планування, яка є ключовою з точки зору формулювання теми дисертації.

5. В авторефераті дисертації (с. 3 автореферату) вказано про наявність 3-ох актів впровадження, проте в додатках дисертації їх не наведено. В 4-му розділі дисертаційної роботи проведено опис та аналіз результатів апробації отриманих наукових положень на прикладі ДПВ НДІ «Укренергомережпроект», проте акти впровадження стосуються навчального процесу та практичних об'єктів АК «Харківобленерго» та ПАТ «Південспецбуд», що ускладнює оцінку ступеню досягнення мети дослідження та його практичної цінності.

6. У тексті роботи зустрічаються незначні граматичні та стилістичні помилки. Зокрема, дисертація містить 146 сторінок тексту, а в змісті роботи (с. 3 дисертації) вказано, що додаток Д знаходиться на 147 с. В авторефераті ж зазначено, що повний обсяг дисертації становить 149 стор.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією створює позитивне враження, а приведені зауваження не знижують науково-практичної цінності дослідження.

Відповідність роботи вимогам ДАК України

Дисертація (комп'ютерний набір) виконана українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами ДАК України, є завершеною науково-дослідною роботою, виконана на достатньо високому науково-теоретичному рівні.

Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним ДАК стандартам. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Білецького І.В. «Моделі та методи управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проєктів» є завершеною науковою роботою, яка присвячена вирішенню актуального науково-прикладного завдання розроблення моделей і методів управління плануванням вартості будівельно-енергетичних проєктів з урахуванням часової вартісної змінності окремих ресурсів, обмежень інвестиційного забезпечення та дотримання директивних термінів реалізації.

Дисертація виконана на достатньо високому науково-теоретичному рівні, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність. Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, за своїм змістом і якістю відповідає вимогам до дисертаційних робіт, а саме "Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника" та інших нормативних актів ДАК України, які висуваються до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук. Це дає можливість зробити висновок про те, що Білецький Ігор Васильович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – управління проєктами та програмами.

Офіційний опонент,

Заступник начальника кафедри

управління проєктами, інформаційних технологій та телекомунікацій

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Державної служби України з надзвичайних ситуацій

д.т.н., доц.

О.Б. Зачко

Підпис засідателя
Учений секретар

A.D. Кузник